

شاخصه اقتصادی حکومت امام زمان(عج)

۱۳ آذر ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۱۱

در منطق اسلامی، رفاه اقتصادی با محوریت ایمان به خدا و عمل به دستورات الهی تعریف می‌شود.

جامعه منتظر به جامعه‌ای گفته می‌شود که با زمینه‌سازی ظهور و عمل کردن به وظایف خود در عصر غیبت کبری، به امید ظهور منجی عالم بشریت حضرت مهدی(عج) و تشکیل حکومت عدل جهانی و جهانی کردن دین مقدس اسلام به سر برد و خود را از آسیب‌ها دور ساخته و طبق شاخصه‌هایی که برای جامعه منتظر در ابعاد فرهنگی، سیاسی و اقتصادی ضرورت دارد، حجت‌الاسلام فرج‌الله عباسی دبیر گروه قرآن و حدیث مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه علمیه قم درباره شاخصه‌های اقتصادی جامعه منتظر می‌نویسد: -سامان‌دهی اقتصاد

همه انقلاب‌ها و اصلاح‌ها برای گسترش یافتن و باقی ماندن، نیازمند هزینه‌اند. جامعه و افراد انسانی نیز در مواردی نیازمند کمک مالی هستند. به طور کلی، همه ابعاد جامعه برای پیش رفت و تکامل به هزینه نیاز دارد. بنابراین، بقا و تکثیر ثروت‌های سودمند عمومی، در میان جامعه دینی، جزو وظایف همگانی است. یکی از ابعاد مقاومت، همین توان مندی مالی است. لذا قرآن کریم، مال را مایه «قوام» شمرده است و می‌فرماید: «وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا»؛ اموالی را که خدا قوام زندگی شما را به آن مقرر داشته است، به تصرف سفیهان ندهید. (۱)

حفظ دین و فرهنگ و مظاهر دینی و هم‌چنین گسترش و تبلیغ آن، نیازمند قدرت مالی و اقتصادی است. اعضای جامعه دینی و منتظر ظهور باید بکوشند با کار حلال، به توان‌گری دست یابند و آن را، هنگام ضرورت، در خدمت نشر دین خدا و آرمان‌های والای انسانی به کار گیرند.

-عدالت اقتصادی

اهمیت عدالت اقتصادی به این خاطر است که روزمره، زندگی انسان را تحت الشعاع قرار می‌دهد و به وسیله آن می‌توان در فکر و اندیشه و مذهب دیگران رسوخ کرد. امام باقر(ع) می‌فرمایند:

«مَا أَوْسَعَ الْعَدْلَ إِنَّ النَّاسَ يَسْتَعْتُونَ إِذَا عُدِلَ فِيهِمْ وَ تَنْزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَ تَخْرُجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ؛ چقدر عدالت باعث توسعه می‌شود که اگر در میان مردم عدالت مراعات شود، همه ثروتمند می‌شوند و آسمان به اذن الله عزوجل رزقها را فرو می‌ریزد و زمین برکت‌های خود را بیرون می‌آورد.» (۲)

اساساً در اقتصاد سه هدف مهم وجود دارد: استقلال اقتصادی، عدالت اقتصادی و رشد اقتصادی.

استقلال اقتصادی به معنای خودکفایی جهان اسلام و بی‌نیازی از کفار است و این است سخن خداوند متعال که فرمود: «وَ لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً»؛ خداوند کافران را بر مومنان سلطه‌ای نداده است. (۳)

عدالت اقتصادی بدین معنا است که مقوله اقتصاد، چه در بخش تولید و چه در بخش توزیع، از خطوط کلی عدالت پیروی می‌کند. قرآن مجید می‌فرماید: «ما أفاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ كَى لَا يَكُونَ دَوْلَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَ مَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ مَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ»؛ آنچه را خداوند از اهل این آبادی‌ها به رسولش بازگرداند، از آن خدا و رسول و خویشاوندان او و یتیمان و مستمندان و در راه ماندگان است. تا (این اموال عظیم) در میان ثروتمندان شما دست به دست نگردد! آنچه را رسول خدا برای شما آورده بگیرید (و اجرا کنید)، و از آنچه نهی کرده، خودداری نمایید و از (مخالفت) خدا بپرهیزید که خداوند کیفرش شدید است! (۴)

خداوند منظور خودش را از این حکم این می‌داند که اموال در دست ثروتمندان نگردد و به نیازمندان نیز برسد و جامعه از نظر اقتصادی به تعادل برسد.

رشد اقتصادی یا افزایش تولید ناخالص ملی نیز از اهداف مهم اقتصادی است. اما آنچه در همه این‌ها مهم است رعایت عدالت و ارزش‌های اسلامی است که نقطه عطف و فرق اساسی اقتصاد اسلامی با غیر اسلامی می‌باشد.

-رفاه اقتصادی

در منطق اسلامی رفاه اقتصادی با محوریت ایمان به خدا و عمل به دستورات الهی است. برخلاف اقتصادهای الحادی که برپایه استثمار و سلطه‌گری استوار گشته است و لذا خداوند متعال قرآن کریم می‌فرماید: «وَ لَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَ الْإِنْجِيلَ وَ مَا أَنْزَلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَ كَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ»؛ و اگر آنان (یهود و نصارا) تورات و انجیل و آنچه را از سوی پروردگارش بر آنان نازل شده، برپا می‌داشتند از بالای سرشان (آسمان) و از زیر پاهای‌شان (زمین) روزی می‌خوردند. بعضی از آنان میانه رو هستند، ولی بسیاری از آنان آنچه انجام می‌دهند، بد است. (۵)

یعنی اگر پیروان کتب آسمانی دیگر در برابر قرآن تسلیم می‌شدند و تسلیم در مقابل قرآن را تسلیم نژاد بنی‌اسرائیل در برابر نژاد

عرب نمی‌پنداشتند و می‌دانستند که اصول تعالیم انبیا یکی است و ایمان به آنچه پس از تورات و انجیل نازل شده، راه یافتن به کلاس بالاتر است نه باطل ساختن دستورهای پیشین، در این صورت، علاوه بر بهره‌های اخروی در قیامت، در همین دنیا نیز انواع نعمت‌ها به سویشان سرازیر می‌شد. آیه ۹۶ سوره‌ی اعراف نیز مشابه این آیه است: «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ»؛ و اگر ساکنان آبادی‌ها ایمان آورند و تقوا پیشه کنند، برکات زمین و آسمان را بر آن‌ها باز می‌کنیم.

با این بیان روشن می‌شود که شاخصه اقتصادی جامعه منتظر امام عصر(عج) بر پایه ایمان و تقواست و اگر جامعه بخواهد به رونق اقتصادی برسد بایستی با محوریت ایمان و تقوا باشد.

-توسعه پایدار و سازگاری با شریعت اسلامی

عمران و آبادانی جغرافیای و بهره برداری از امکانات تا سرحد ممکن، از دیگر اقدامات امام زمان(عج) است. رسول اکرم(ص) در روایتی فرموده‌اند: «يَتَنَعَّمُ أُمَّتِي فِي زَمَنِ الْمَهْدِيِّ نِعْمَةً لَمْ يَتَنَعَّمُوا قَبْلَهَا قَطُّ يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَ لَا تَدْعُ الْأَرْضُ شَيْئًا مِنْ نَبَاتِهَا إِلَّا أَخْرَجَتْهُ»؛ امت من در زمان مهدی از نعمتی بهره مند می‌شوند که هرگز به چنان نعمتی بهره مند نشده‌اند. آسمان باران رحمت خود را فرو می‌ریزد و زمین هم گیاه خود را از برای ایشان خارج می‌نماید.(۶)

البته چنین چیزی وقتی ممکن می‌شود که از همه امکانات بهره برداری شود و از اسراف گروهی اندک نیز جلوگیری شود. هم چنین از تکنیک‌های دقیق علمی و فنی متناسب با محیط‌ها و سرزمین‌های گوناگون باید بهره برداری شود. پس جامعه منتظر باید برای آبادانی زمین و حفظ محیط زیست تلاش کند و بکوشد تا خود را به سطح پذیرفتنی از توسعه علمی و فنی پایدار برساند تا بتواند زمینه ظهور حکومت امام عصر(عج) را فراهم سازد.

منبع: فارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۸۵۷/عج-زمان-امام-حکومت-اقتصادی-شاخصه>